
PRESENTACIÓ

Un any més, i precisament un any amb fortes singularitats, us presentam la *Memòria sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears*, que elabora des de l'any 2001 el Consell Econòmic i Social de les Illes Balears.

Un any més, també volem deixar ben palès que aquesta memòria és fruit de l'esforç i dels coneixements dels integrants dels tres grups que conformen el CES: representants del món empresarial, de les associacions sindicals i d'institucions de la societat civil organitzada; a més del conjunt de més d'un centenar de col·laboradors, de manera que s'abraça una multiplicitat de camps del saber i també es reflecteix la pluralitat social que hi ha a la nostra comunitat.

És ben cert que la Memòria del CES, més que un llibre, constitueix un procés constant de reflexió sobre la realitat socioeconòmica i laboral de les Illes Balears que ens agrada presentar com a fruit del consens. No obstant això, enguany no ha succeït així; mentre s'elaborava la Memòria del 2008 hi ha hagut més convergències que divergències quant al contingut global, però ha estat aprovada amb sis vots en contra entre els trenta-sis consellers que conformen el plenari. Crec que aquest dissens és fruit de la democràcia interna del CES, i, per tant, no té per què treure valor al contingut ni al diagnòstic per facilitar la formulació de polítiques i estratègies compartides que puguin ajudar a minimitzar les conseqüències de la crisi.

Una característica rellevant d'aquesta memòria és que representa, ara com ara, la informació més exhaustiva i completa de les Illes Balears pel que fa a l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears, amb dades de l'any 2008 ja definitives i tancades.

La Memòria del 2008 presenta una sèrie de novetats respecte a les memòries dels anys anteriors que crec que és interessant sintetitzar.

Pel que fa al capítol 1, s'ha analitzat detalladament la crisi econòmica internacional que afecta el nucli dur de la política econòmica i està canviant el consens de Washington establert a partir dels anys vuitanta del segle passat i vigent fins a la crisi actual.

Gràcies a la col·laboració amb l'IBESTAT, en l'apartat d'indústria es presenten com a novetat les dades relatives a l'enquesta industrial, que han permès fer una anàlisi molt més exhaustiva del sector industrial a les Illes Balears, alhora que ens ha permès introduir un nou apartat dedicat a l'anàlisi dels serveis privats a les Illes Balears a partir de l'exploració de les dades de l'enquesta de serveis que fa l'INE.

Com cada any, es dedica un dels apartats més extensos de la Memòria a analitzar el turisme, i es continua treballant, d'acord amb el CITTIB, per millorar la informació estadística de la nostra principal activitat econòmica. En aquest sentit és del tot necessari agrair l'esforç que s'ha fet per actualitzar un any més els indicadors de la posició competitiva relativa respecte a les vint-i-una destinacions nacionals i internacionals que més directament competeixen amb les Balears en el segment de sol i platja, i que demostren que, malgrat les dificultats, aquest índex de competitivitat de la primera indústria de les Illes Balears

s'ha mantingut estable al llarg de l'any 2008. Igualment, s'ha treballat per ampliar la informació d'una de les dades clau per analitzar l'activitat turística, com és la informació relativa a les estades desglossades per illes, per temporades, per nacionalitats i per tipus d'establiment. Aquestes dades mostren que l'estacionalitat ha millorat l'any 2008 pel conjunt de Balears.

L'estudi dels pressupostos públics de la CAIB, dels consells insulars i dels ajuntaments de les Illes Balears inclou de nou l'anàlisi sobre la càrrega fiscal per comunitats autònomes, per illes i per municipis, en què es comprova que les Illes Balears continuen presentant una major pressió fiscal en relació amb el PIB per càpita, que és la més alta de l'Estat. També volem destacar la col·laboració especial que Joan Rosselló ha fet sobre el nou sistema de finançament.

Pel que fa al capítol 2, s'han actualitzat els índexs del CES sobre la qualitat del treball, que mostren la bona situació relativa de les Balears respecte a la resta de comunitats autònomes. Un any més les Illes Balears ocupen una de les cinc primeres posicions en el rànquing dels indicadors de qualitat del treball de les comunitats autònomes. A més, s'ha fet un esforç per millorar la informació de gènere relativa al mercat de treball i s'ha pogut comprovar que les Illes Balears presenten avanços continuats pel que fa a la participació de les dones en el mercat de treball. Quant a la Seguretat Social, s'ha ampliat l'anàlisi de les pensions contributives per gènere i s'ha quantificat que les pensions de jubilació dels homes superen en 14.841 les pensions de jubilació en vigor de les dones. Per import de les pensions de viduitat en vigor, destaca que la pensió mitjana de les dones supera en un 26% la dels homes. També volem fer ressaltar que en aquest capítol consta la col·laboració especial feta per Andreu Sansó sobre el Pacte per la Competitivitat, l'Ocupació i la Cohesió Social a les Illes Balears.

Amb referència al capítol 3, s'han continuat ampliant els indicadors sobre els nivells de benestar de les llars basant-se en l'enquesta de condicions de vida (ECV) de l'INE, a partir de la qual s'ha pogut consolidar la línia d'anàlisi seguida en anys anteriors, en el sentit d'ampliar l'anàlisi del benestar econòmic més enllà dels recursos econòmics mateixos. També s'hi han inclòs altres variables que hi estan estretament relacionades, com ara les condicions de l'habitatge, l'estat de salut i el nivell educatiu. Així mateix, en l'anàlisi general de la taxa de llars en risc de pobresa s'afegeix, de manera complementària, un indicador específic de pobresa infantil.

L'apartat de demografia i llar inclou enguany més informació relativa al fenomen de la immigració, gràcies al fet que s'ha pogut comptar també amb la col·laboració de l'IBESTAT, que ens ha permès accedir a l'enquesta de l'INE sobre immigració estrangera.

D'altra banda, s'ha continuat l'esforç de l'any passat d'ampliar la informació de l'apartat de salut, i molt especialment millorar la informació de l'assistència privada. Enguany, hi ha una col·laboració especial de Guillem López Casasnovas i Biel Ferragut sobre el sistema sanitari de les Illes Balears.

A l'apartat dedicat a l'educació, atès el ressò que ha tingut la implantació del Pla de Bolonya, s'ha cregut oportú incloure també en la Memòria una col·laboració especial feta per Santiago Cavanillas.

Quant a l'apartat dedicat als serveis socials, se n'ha reestructurat el contingut, que s'ha ajustat molt millor a la base estadística, molt condicionada per la dificultat que hi ha a l'hora de recopilar sistemàticament la diversitat de fonts que es troben en aquest camp d'actuació.

Finalment, s'ha inclòs en la Memòria, per primera vegada, un apartat relatiu al desplegament de la Llei de dependència a les Illes Balears, que dóna informació nova a partir de la base EDAD i del Govern mateix sobre tot allò que afecta el desplegament del primer any de la Llei.

A fi de complir un dels mandats estatutaris que fonamenten la nostra actuació com a institució al servei dels ciutadans de les Illes Balears, posam al vostre abast la Memòria del CES del 2008 amb l'ànim d'haver contribuït a fer un diagnòstic que pugui ser útil a la societat de les Illes Balears per poder afrontar els seus reptes de futur, ara abocats a sortir de la crisi econòmica que ens afecta tan directament.

Llorenç Huguet Rotger

President del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears

COMISSIONS DE TREBALL* DEL CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL QUE HAN PARTICIPAT EN LA MEMÒRIA DEL CES 2008 SOBRE L'ECONOMIA, EL TREBALL I LA SOCIETAT DE LES ILLES BALEARS

* Nota: Composició actualitzada a 30 de setembre de 2009

COMISSIÓ DE TREBALL D'ECONOMIA, DESENVOLUPAMENT REGIONAL I MEDI AMBIENT

TITULARS

- José Oliver Mari	(GRUP I, CAEB)
- Vicenç Tur Tur*	(GRUP I, CAEB)
- Macià Bibiloni Oliver	(GRUP II, CC.OO)
- Llorenç Pou Garcias	(GRUP II, UGT)
- Esteve Bardolet Jané	(GRUP III, Govern)
- Macià Blázquez Salom	(GRUP III, medi ambient)

SUPLENTS

- Miquel Vidal Fullana	(GRUP I, CAEB)
- Alfonso Meaurio Flamen	(GRUP I, CAEB)
- Manolo Pino Pertierra	(GRUP II, CC.OO)
- Juan Herranz Bonet	(GRUP II, UGT)
- Pedro Bofill Contreras	(GRUP III, CIM)
- -----	

*President

La sessió d'aprovació de la proposta inicial del capítol I: Panorama econòmic, de la Memòria del CES 2008 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears, té lloc el 27 de juliol de 2009

COMISSIÓ DE TREBALL D'Ocupació I RELACIONS LABORALS

TITULARS

- Isabel Guitart Feliubadaló	(GRUP I, CAEB)
- Manuel Gómez López	(GRUP I, CAEB)
- Diana Borràs Rhodes	(GRUP II, CC.OO)
- Manuel Pelarda Ferrando	(GRUP II, UGT)
- Javier Tejero Isla	(GRUP III, CIME)
- Pere Albertí Huguet*	(GRUP III, economia social)

SUPLENTS

- Miquel Perelló Quart	(GRUP I, CAEB)
- Gabriel Rosselló Homar	(GRUP I, CAEB)
- SilviaMontejanoCofreces	(GRUP II, CC.OO)
- Joana Mª Alorda Fiol	(GRUP II, UGT)
- -----	
- -----	

*President

La sessió d'aprovació de la proposta inicial del capítol II: Mercat de treball i Seguretat social, de la Memòria del CES 2008 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears, té lloc el 28 de juliol de 2009

COMISSIÓ DE TREBALL D'ÀREA SOCIAL

TITULARS

- Jaume Vidal Ladaria	(GRUP I, CAEB)
- Gabriel Rosselló Homar	(GRUP I, CAEB)
- Victoria Ferrer Pérez	(GRUP II, CC.OO)
- Mª Carme Orte Socias*	(GRUP II, UGT)
- Pilar Sánchez-Cuenca López	(GRUP III, CIM)
- Claudia de Haro Porres	(GRUP III-Consumidors)

SUPLENTS

- Jaime Bauzá García	(GRUP I, CAEB)
- Salvador Servera Jaume	(GRUP I, CAEB)
- Francesc Mellado Serra	(GRUP II, CC.OO)
- Margarita Báñez Moreno	(GRUP II, UGT)
- -----	
- -----	

*Presidenta

La sessió d'aprovació de la proposta inicial del capítol III: Qualitat de vida i protecció social, de la Memòria del CES 2008 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears, té lloc el 24 de juliol de 2009

COMISSIÓ DE TREBALL DE LA MEMÒRIA DEL CES 2008 SOBRE L'ECONOMIA, EL TREBALL I LA SOCIETAT DE LES ILLES BALEARS*

- Antoni Lull Gilet *	(GRUP III, UIB)	- -----	(GRUP II, UGT)
- Isabel Guitart Feliubadaló	(GRUP I, CAEB)	- Sr. Rafael Borràs Ensenyat	(GRUP II, CC.OO)
- Miquel Vidal Fullana	(GRUP I, CAEB)	- Sr. Esteve Bardolet Jané	(GRUP III, Govern)

* President

IGUALMENT, PARTICIPEN EN AQUESTA COMISSIÓ, AMB VEU I SENSE VOT:

- Vicenç Tur Tur (GRUP I, CAEB), president de la Comissió de Treball d'Economia, Desenvolupament Regional i Medi Ambient.
- Pere Albertí Huguet (GRUP III, Economia social), president de la Comissió de Treball d'Ocupació i Relacions LaboralsUGT.
- Carme Orte Socias (GRUP II, UGT), presidenta de la Comissió de Treball d'Àrea Social.

La sessió d'aprovació de l'índex i col·laboradors de la Memòria té lloc el dia 30 de gener de 2009 i les sessions d'aprovació de la proposta del capítols tenen lloc els dies 2, 3, 4, i 9 de setembre de 2009.

La Memòria del CES sobre l'Economia, el Treball i la Societat 2008 és aprovada, pel Ple en la sessió de 30 de setembre de 2009.

**ÍNDEX DELS TÈCNICS I COORDINADORS DE LA MEMÒRIA DEL CES 2008
SOBRE L'ECONOMIA, EL TREBALL I LA SOCIETAT DE LES ILLES BALEARS**

DIRECCIÓ I SERVEIS TÈCNICS

DIRECCIÓ

Ferran Navinés Badal
Assessor econòmic del CES

SECRETARIA GENERAL

Núria García Canals
Secretària general del CES

SERVEIS TÈCNICS DEL CES

SERVEIS ECONÒMICS

Ferran Navinés Badal

SERVEIS JURÍDICS

Àngels Bellinfante Torres

BECARIS

Joan Crespí López
Francesc Francés Socias

COL-LABORADORS

Araceli García Ros
Catalina Pol Matheu
Carmen Santos Oliver

**ÍNDEX DE COORDINADORS I COL-LABORADORS DE LA MEMÒRIA DEL CES 2008
SOBRE L'ECONOMIA, EL TREBALL I LA SOCIETAT DE LES ILLES BALEARS***

Miquel Alenyà Fuster (coord.) Joan Melià Garí	Cultura, Llengua i Esport* Capítol III.5	Maria José Ramos Montserrat Antònia Salvà Fiol	
Pere Albertí Huguet	Economia social i solidària*. Capítol III.8	Pilar Sánchez- Cuenca López Josep M ^e Vicens Gómez	
Bartomeu Barceló Ginard	Sistema de promoció de l'autonomia personal i d'atenció a la dependència. Capítol III.10	Joan B. Llorens Beltrán de Heredia	Administracions públiques i finançament autòmic. Capítol I. 13.3, 13.4 , 13.5, i 13.6
Antoni Barceló Veny Catalina Barceló Horrach	Construcció. Habitatge. Capítol I.4.3*, I.7. Capítol III.6	Francisco Martínez Espinosa Ladislao Roig Bustos	Justícia i arbitratge*. Capítol III.7
Maria Antònia Carbonero Silvia Carretero Quevedo Ferran D. Lluch Dubon	Demografia i llar. Capítol III.2	Onofre Martorell Cunill	Transport i comunicacions*. Capítol I.11
Joan Carrió i Vidal Josep Mallol Vicens	Comerç* i col·laboració al Capítol III,3 Capítol I.10	Josep Ll. Oliver Torelló	Necessitats i serveis socials. Les organitzacions associatives. Capítol III.9
Santiago Cavanillas Múgica	El procés de Bolonya Col·laboració al Capítol III,4	Maria del Carme Orte Socias (coord.) Belen Pascual Barrio	Educació. Capítol III.4
Araceli García Ros (coord.) Antònia J. Puigròs Rebassa Maria del Mar Ribas Mas	Mercat de treball i Seguretat Social*. Capítol II	Lluís Ballester Brague	
Javier Franconetti Manchado	Sector industrial*. Capítol I.6	Margalida Payeras Llodrà	Institucions financeres. Capítol I.12
Guillem López Casanovas Biel Ferragut Escalas	El sistema de salut a les Illes Balears. Col·laboració al Capítol III,3	Llorenç Pou Garcias	Benestar econòmic i distribució de la renda. Capítol III.1
Joan Llobera Cànaves (coord.) Elena Cabeza Irigoyen Josep M ^e Carbonero Malberti Micaela Comandero Maaloe Antònia Galmés Truyols Josep Mateu Sbert Carlos Moreno Gómez Juan Pou Bordoy Maria Àngels Pujol Buades	Salut i serveis sanitaris. Capítol III.3	Joan Rosselló Villalonga Pere Salvà Tomàs Andreu Sansó Rosselló	El nou model de finançament autòmic 2009. Col·laboració al Capítol I, 13 El sector primari. Capítol I.5 El Pacte per la competitivitat, l'ocupació i la cohesió social a les Illes Balears. Col·laboració al Capítol II.
		Bàrbara Terrasa Pont	Societat del coneixement i de la informació. Capítol I.15
		Lluís Vallcaneras Nebot	Medi ambient. Capítol I.13

* Nota: els apartats de la Memòria que no figuren en aquest índex han estat elaborats pels Serveis Tècnics del CES, i els que incorporen (*) han comptat amb la seva col·laboració.

ÍNDEX GENERAL

CAPÍTOL I. PANORAMA ECONÒMIC	1
1. PANORAMA INTERNACIONAL	11
1.1. L'evolució econòmica internacional i de les grans regions econòmiques	11
1.2. Els Estats Units	17
1.3. La Unió Europea	17
1.4. El Japó	18
1.5. La resta del món	18
1.6. Mercats de treball	19
2. UNIÓ EUROPEA	21
2.1. Introducció	21
2.2. Perspectives econòmiques	23
2.3. La política econòmica i monetària	25
2.3.1. Tercer any dels programes nacionals de reforma	25
2.3.2. Anàlisi de la política monetària i l'evolució de l'euro	26
2.4. El balanç de l'estratègia europea d'ocupació, el diàleg social i la protecció social	28
2.4.1. El balanç de l'estratègia europea d'ocupació	28
2.4.2. El diàleg social i les relacions laborals	29
2.4.3. La protecció social	31
2.5. Les polítiques de cohesió	32
2.6. La presidència de l'Euroregió Pirineus Mediterrània	34
3. ECONOMIA ESPANYOLA	37
3.1. Evolució econòmica	37
3.2. Els sectors productius	39
3.2.1. El sector primari	39
3.2.2. La indústria i l'energia	39
3.2.3. La construcció	40
3.2.4. Els serveis	40
3.3. La inflació	42

3.4. El sector públic	43
3.5. Educació i societat del coneixement	44
3.5.1. Situació del sistema educatiu espanyol en el procés de Lisboa	44
3.5.2. La qualitat del sistema educatiu espanyol	45
4. LES BALEARS: ANÀLISI REGIONAL I PER ILLES	47
4.1. Introducció	47
4.2. L'anàlisi de l'oferta productiva	47
4.2.1. L'anàlisi de l'oferta productiva de les Illes Balears i per illes	47
4.2.2. L'anàlisi de l'oferta productiva de les Illes Balears i per comunitats autònomes	54
4.2.3. El teixit empresarial balear	65
4.3. L'anàlisi de la demanda de les Illes Balears i per autònomes	65
4.4. La inversió estrangera	73
4.5. Els preus	74
4.6. L'evolució de la renda real per càpita i els seus determinants	77
4.6.1. L'evolució de la renda real per càpita	77
4.6.2. L'evolució dels factors determinants de l'evolució de la renda real per càpita: la productivitat i els factors demogràfics	79
4.7. L'estalvi, la inversió i la capacitat de finançament	82
4.8. La distribució funcional de la renda	86
5. EL SECTOR PRIMARI	89
5.1. Introducció	89
5.2. Els recursos humans en el sector primari	90
5.3. El subsector agrari	92
5.3.1. Els trets generals	92
5.3.2. L'agricultura	94
5.3.3. La ramaderia	95
5.4. El subsector forestal	96
5.5. La pesca	97
6. SECTOR INDUSTRIAL	99
6.1. Introducció	99
6.2. L'evolució de les empreses industrials	101
6.3. L'evolució de l'ocupació	101
6.4. L'evolució de les branques industrials	102
6.4.1. Dades generals de l'enquesta industrial	103
6.4.2. Principals resultats de l'enquesta industrial per branques d'activitat	103

6.4.3. L'energia	109
6.4.4. Les indústries relacionades amb el sector de la construcció	109
6.5. La inversió industrial	110
7. CONSTRUCCIÓ	111
7.1. Introducció	111
7.2. Factors de producció	112
7.2.1. Materials de construcció	112
7.2.2. L'ocupació	113
7.2.3. Els costs dels factors	115
7.3. La producció	115
7.3.1. La inversió pública	115
7.3.2. La inversió privada	117
8. ELS SERVEIS PRIVATS	123
8.1. Introducció	123
8.2. Principals macromagnituds	124
8.3. Principals coeficients	127
8.4. L'ocupació	127
8.5. L'estacionalitat	129
9. TURISME	131
9.1. Introducció	131
9.2. Evolució dels principals mercats turístics internacionals competidors de les Balears	132
9.3. L'índex de posició competitiva turística de les Balears (IPCTB)	132
9.4. L'evolució de les Balears en relació amb les comunitats autònomes competidores de les illes en turisme nacional i internacional	134
9.4.1. L'evolució de les Illes Balears en relació amb les comunitats autònomes competidores en el segment de sol i platja en turisme nacional	135
9.4.2. L'evolució de les Illes Balears en relació amb les comunitats autònomes competidores en el segment de sol i platja en turisme internacional	136
9.5. Anàlisi sintètica dels principals indicadors de demanda a les Illes Balears: turistes arribats, estada mitjana, i estades totals	138
9.6. La demanda turística a les Balears des del punt de vista de les arribades ...	139
9.6.1. El nombre de turistes arribats a les Balears	139
9.6.2. Els mitjans de transport dels turistes arribats i la distribució per illes	140

9.6.3.	El <i>hub</i> de l'aeroport de palma i el transport aeri de baix cost i baix preu	141
9.6.4.	Les arribades turístiques per nacionalitats, per via aèria i per illes ...	143
9.7.	La demanda turística a les Illes Balears des del punt de vista de l'estada mitjana i les estades	145
9.7.1.	L'estada mitjana diürna per temporada alta, mitjana i baixa, per illes, per nacionalitats i per tipus d'establiment	145
9.7.2.	L'anàlisi de les estades	147
9.8.	La despesa turística de les Balears	154
9.9.	Dades resum de les arribades i estades per les Balears i per illes	154
9.9.1.	Dades resum de les Balears	154
9.9.2.	Dades resum de Mallorca	155
9.9.3.	Dades resum de Menorca	155
9.9.4.	Dades resum de les Pitiüses	155
9.10.	L'estacionalitat	155
9.10.1.	L'estacionalitat de les arribades a les Balears	155
9.10.2.	L'estacionalitat de les arribades per illes	161
9.10.3.	L'estacionalitat per mitjans de transport	163
9.10.4.	Els programes desestacionalitzadors	164
9.11.	El perfil del turista	164
9.12.	El nivell de fidelització i de satisfacció dels turistes nacionals arribats a les Balears	171
9.13.	L'oferta turística a les Balears	171
9.13.1.	La capacitat de l'oferta d'allotjament per illes	171
9.13.2.	El nivell d'ocupació dels establiments turístics	173
9.13.3.	El tot inclòs	175
9.13.4.	L'oferta complementària	179
9.13.5.	La diversificació dels productes turístics	180
9.13.6.	El turisme urbà a Palma	181
9.14.	L'ocupació laboral en el sector de l'hostalatge i la restauració	183
9.15.	Pla del Turisme Espanyol 2020	183
10.	COMERÇ	185
10.1.	Introducció	185
10.2.	Estructura empresarial del sector comercial	186
10.3.	Els centres comercials	188
10.4.	Principals agregats del sector comercial	188
10.4.1.	Grans trets del sector del comerç a les Illes Balears i a l'Estat Espanyol	188
10.4.2.	Anàlisi del sector del comerç a les Illes Balears	189
10.5.	Evolució conjuntural del comerç al detall	192

11. TRANSPORTS I COMUNICACIONS	195
11.1. Introducció	195
11.2. Macromagnituds del sector del transport i comunicacions	195
11.2.1. Principals macromagnituds del sector del transport i comunicacions	196
11.2.2. Principals coeficients del sector del transport i comunicacions ...	198
11.2.3. Mercat de treball en el sector del transport i les comunicacions ...	200
11.2.4. L'ocupació per trimestres en el sector del transport i les comunicacions	202
11.3. Anàlisi de la conjuntura	203
11.3.1. El transport marítim	203
11.3.2. Transport de passatgers per via aèria	205
11.3.3. El transport regular de passatgers per carretera	205
11.3.4. El transport de passatgers per ferrocarril i metro	206
11.3.5. Les activitats postals	206
11.3.6. Les telecomunicacions	206
12. INSTITUCIONS FINANCERES	207
12.1. Introducció	207
12.2. Les entitats bancàries	209
12.2.1. La dimensió de la xarxa d'oficines	209
12.2.2. El servei bancari	211
12.2.3. El crèdit dels bancs, de les caixes d'estalvis i de les cooperatives de crèdit a les Illes Balears	212
12.2.4. Els dipòsits als bancs, a les caixes d'estalvis i a les cooperatives de crèdit a les Illes Balears	216
12.2.5. El flux financer de les Illes Balears	217
12.2.6. La productivitat de les entitats bancàries	218
12.3. La Societat de Garantia Recíproca (ISBA).....	220
12.4. El mercat de la borsa	220
13. ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I FINANÇAMENT AUTONÒMIC	223
13.1. Anàlisi pressupostària	223
13.2. La comunitat autònoma	224
13.2.1. El pressupost de l'administració general	224
13.2.2. El deute acumulat	229
13.3. Consells Insulars	232
13.4. Ajuntaments	236
13.5. L'administració de l'Estat	237

13.6. La càrrega fiscal a les Balears	240
Col·laboració:	
El nou model de finançament autonòmic 2009	
<i>Joan Rosselló</i>	250
14. MEDI AMBIENT	259
14.1. Introducció	259
14.2. L'anàlisi del medi ambient a les Illes Balear	260
14.2.1. Els recursos naturals	261
14.2.2. Els residus	269
14.2.3. El litoral	273
14.2.4. El patrimoni natural	274
14.2.5. Altres àmbits	285
15. SOCIETAT DEL CONEIXEMENT I DE LA INFORMACIÓ	289
15.1. Introducció	289
15.2. Anàlisi del sistema d'innovació de les Illes Balears	290
15.3. Els resultats de la política d'R+D+I	296
15.4. La política en ciència, tecnologia i innovació de les Illes Balears en el període 2009-2012	300
CAPÍTOL II. MERCAT DE TREBALL, SEGURETAT SOCIAL I POLÍTIQUES D'OCCUPACIÓ	303
1. MERCAT DE TREBALL I RELACIONS LABORALS	309
1.1. Panorama general del mercat de treball	309
1.1.1. Anàlisi de les dades d'afiliació a la Seguretat Social	310
1.1.2. Anàlisi dels ocupats segons l'enquesta de població activa	323
1.1.3. Anàlisi comparada de les taxes d'activitat, d'ocupació i d'atur de les Balears i d'altres comunitats autònomes	325
1.1.4. L'Índex de Qualitat del Treball (IQT)	335
1.1.5. Indicadors d'avaluació per a l'Estratègia Europea per a l'Ocupació (EEO)	338
1.2. Anàlisi del mercat de treball de les Illes Balears	341
1.2.1. L'ocupació per situacions laborals	341
1.2.2. L'estacionalitat	342
1.2.3. La temporalitat	342
1.2.4. Els ocupats i els assalariats per tipus de jornada, per sexe i per sector econòmic	344

1.2.5.	L'atur registrat i les demandes d'ocupació	347
1.2.6.	La contractació	351
1.2.7.	Les accions formatives i l'ocupació	355
1.2.8.	Dona i mercat de treball	357
1.3.	La negociació col·lectiva	362
1.3.1.	Anàlisi comparada de les Balears en relació amb Espanya	362
1.3.2.	La negociació col·lectiva a les Illes Balears	363
1.4.	Conflictivitat laboral i solució extrajudicial de conflictes	372
1.4.1.	L'activitat del tribunal d'arbitratge i mediació de les Illes Balears (TAMIB)	372
1.4.2.	FOGASA	375
1.5.	La seguretat i la prevenció de riscos laborals	376
1.5.1.	Introducció	376
1.5.2.	La negociació col·lectiva i la prevenció de riscos laborals	381
1.5.3.	La sinistralitat laboral	382
2.	SEGURETAT SOCIAL	389
2.1.	Introducció	389
2.2.	La recaptació de la Seguretat Social	389
2.3.	Les despeses de la Seguretat Social	390
2.3.1.	Anàlisi comparativa de les pensions contributives per comunitats autònomes, per províncies i per municipis de les Balears	390
2.3.2.	Anàlisi de les pensions contributives segons els diferents règims ...	391
2.3.3.	Anàlisi dels subsidis	393
2.4.	La protecció per atur	393
2.5.	Les mútues asseguradores d'accidents de treball	394
	Col·laboració:	
	El Pacte per la Competitivitat, l'Ocupació i la Cohesió Social a les Illes Balears	
	<i>Andreu Sansó</i>	395
CAPÍTOL III.	QUALITAT DE VIDA I PROTECCIÓ SOCIAL	399
1.	BENESTAR ECONÒMIC I DISTRIBUCIÓ DE LA RENDA	407
1.1.	Introducció	407
1.2.	El nivell i la distribució de rendes	409
1.3.	La relació entre les desigualtats de renda, les condicions de l'habitatge, l'estat de salut i el nivell educatiu	411
1.4.	La pobresa relativa a les Illes Balears	414

2. DEMOGRAFIA I LLAR	417
2.1. La dinàmica de la població	417
2.2. Els components de la dinàmica demogràfica	421
2.2.1. La natalitat i la fecunditat	422
2.2.2. La nupcialitat	427
2.2.3. La mortalitat	432
2.2.4. La immigració	437
3. SALUT, QUALITAT DE VIDA I SERVEIS SANITARIS	443
3.1. Salut i qualitat de vida	443
3.1.1. Percepció de salut i qualitat de vida	444
3.1.2. La morbiditat	445
3.1.3. El càncer	448
3.1.4. Els accidents de trànsit	453
3.1.5. Malalties de declaració obligatòria	454
3.1.6. Interrupcions voluntàries de l'embaràs	458
3.1.7. Mortalitat i salut	459
3.2. Els serveis sanitaris	461
3.2.1. Finançament de la salut	462
3.2.2. L'assegurament sanitari	464
3.2.3. Els recursos assistencials	464
3.2.4. L'activitat assistencial	468
3.2.5. Formació, investigació i innovació en matèria sanitària	474
Col·laboració	
El sistema de salut a les Illes Balears	
<i>Guilem López Casanovas</i>	
<i>Gabriel Ferragut</i>	478
4. EDUCACIÓ	483
4.1. El sistema escolar de les Illes Balears	483
4.1.1. La situació educativa a les Illes Balears	483
4.1.2. L'escolarització de l'alumnat estranger	498
4.2. Els estudis universitaris a les Illes Balears (2008-2009)	509
4.2.1. Reforma dels plans d'estudi per a l'adaptació a l'espai europeu d'educació superior	510
4.2.2. Alumnat universitari	511
4.2.3. Evolució de la matrícula en els darrers anys	512
4.2.4. La UNED i la UOC en l'oferta i la demanda dels alumnes de la CAIB	514

4.2.5.	Estudis de tercer grau i investigació a la UIB	515
4.2.6.	Professorat de la UIB	516
4.2.7.	Personal d'administració i serveis	518
4.2.8.	Pressupost de la UIB	519
Col·laboració		
	El Pla de Bolonya	
	<i>Santiago Cavanillas Múgica</i>	521
5.	CULTURA, LENGUA I ESPORT	527
5.1.	Els pressuposts	527
5.2.	Les arts plàstiques	527
5.2.1.	La programació institucional, les fundacions i els museus	528
5.2.2.	La programació comercial	530
5.3.	La música	530
5.3.1.	Els festivals	530
5.3.2.	«Un hivern a Mallorca»	531
5.3.3.	La Fundació Sa Nostra	532
5.3.4.	La Fundació La Caixa	532
5.3.5.	Discogràfiques	532
5.3.6.	La Fira del Disc	532
5.3.7.	La música al Teatre Principal de Palma	532
5.3.8.	Entitats vinculades a la música	533
5.4.	L'edició	534
5.5.	El teatre	534
5.5.1.	L'activitat als teatres i als auditoris	534
5.5.2.	La projecció a l'exterior	535
5.6.	Cinema	536
5.6.1.	El cinema comercial	536
5.6.2.	El cinema de filмотeca	537
5.7.	Els mitjans de comunicació	537
5.7.1.	Els mitjans de comunicació escrits	537
5.7.2.	La ràdio	539
5.7.3.	La televisió	540
5.8.	El patrimoni	540
5.9.	L'aprenentatge del català	541
5.9.1.	La llengua catalana en el sistema escolar	541
5.9.2.	Ensenyament de català per a adults	543
5.10.	El Dictamen del CES sobre l'esport a les Illes Balears	545

6. HABITATGE	547
6.1. La situació de l'habitatge a les Illes Balears	547
6.1.2. Inversió residencial: evolució i expectatives	547
6.1.3. La demanda	548
6.1.4. La recessió de 1990-1993 enfront de l'actual	549
6.1.5. Els factors de la demanda residencial	551
6.1.6. Accessibilitat a la propietat de l'habitatge	555
6.1.7. Lloguer d'habitatge	556
6.1.8. Plans d'accés a l'habitatge i rehabilitació	557
6.1.9. El diàleg social autònom a l'àmbit de l'habitatge	558
7. JUSTÍCIA I ARBITRATGE	559
7.1. Introducció	559
7.2. Els jutjats i els tribunals	560
7.2.1. El tribunal superior de justícia de les Illes Balears	560
7.2.2. L'audiència provincial	561
7.2.3. El Partit Judicial de Palma	561
7.2.4. Partit Judicial d'Inca	563
7.2.5. Partit Judicial de Manacor	563
7.2.6. Partit Judicial d'Eivissa	564
7.2.7. Partit Judicial de Maó	564
7.2.8. Partit Judicial de Ciutadella	564
7.2.9. Oficina d'Investigació Patrimonial	564
7.3. La fiscalia	565
7.3.1. L'àmbit penal	565
7.3.2. Els judicis ràpids	567
7.3.3. La vigilància penitenciària	567
7.3.4. La jurisdicció de menors	568
7.3.5. La comissió d'assistència jurídica gratuïta	568
7.3.6. L'activitat de la fiscalia	568
7.4. L'arbitratge	569
7.4.1. La Direcció General de Consum	569
7.4.2. La Direcció General de Transports	569
7.4.3. Serveis d'arbitratge de la Cambra de Comerç	569
8. ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA	571
8.1. Productors de mercat	571
8.1.1. Cooperatives	571

8.1.2.	Societats laborals	574
8.1.3.	Confraries de pescadors	576
8.1.4.	Ocupació registrada	576
8.2.	Institucions financeres socials	576
8.2.1.	Estalvi ètic	576
8.2.2.	Mont de Pietat de les Balears	577
8.2.3.	Caixa Rural	577
8.2.4.	L'obra social de les caixes d'estalvi	577
8.3.	Asseguradors d'economia social	578
8.3.1.	Empreses asseguradores	578
8.3.2.	Mútues i mutualitats	578
8.4.	Responsabilitat social corporativa en l'àmbit de l'economia social	578
8.5.	Fundacions	579
8.6.	Productors de no mercat	580
8.6.1.	Iniciatives de comerç just	581
8.6.2.	Iniciatives mediambientals i d'inserció soci laboral	581
8.6.3.	Iniciatives laborals d'integració de persones amb discapacitats ...	581
8.6.4.	Iniciatives de caràcter humanitari	581
8.6.5.	Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària (REAS)	582
8.6.6.	Fons de cooperació i solidaritat	582
9.	SERVEIS SOCIALS	583
9.1.	Serveis socials: indicadors de recursos i necessitats	583
9.1.1.	Serveis socials d'atenció primària	583
9.1.2.	Atenció a la infància i l'adolescència	584
9.1.3.	Serveis socials a la gent gran	586
9.1.4.	Serveis socials a persones amb discapacitat	586
9.1.5.	Serveis socials a dones	587
9.1.6.	Serveis per a minories culturals i immigrants nousvinguts	587
9.2.	Prestacions econòmiques dels serveis socials	587
9.3.	Dotacions pressupostàries	588
10.	EL SISTEMA DE PROMOCIÓ DE L'AUTONOMIA PERSONAL I D'ATENCIÓ A LA DEPENDÈNCIA (SAAD)	589
10.1.	Introducció	589
10.2.	La població beneficiària del SAAD	592
10.2.1.	La gent gran	592
10.2.2.	Els familiars curadors	595
10.3.	Desplegament del SAAD a les Illes Balears	596

10.3.1.	Implantació i calendari de desplegament de la llei	596
10.3.2.	Desenvolupament normatiu	596
10.3.3.	Característiques específiques de les Illes Balears: territori i organització institucional. Acords entre institucions	597
10.3.4.	Dades econòmiques	598
10.3.5.	Població beneficiària del SAAD	599
10.4.	Places del catàleg dels serveis de dependència i promoció de l'autonomia	607

ÍNDEX DE QUADRES I GRÀFICS*	609
Índex de quadres	609
Índex de gràfics	621

* Els índexs de quadres i gràfics de l'annex estadístic es poden consultar al CD-card i a la web: ces.caib.es